

Neřešme jestli, ale jak udržet prodejny v malých obcích!

Vážené starostky, vážení starostové, přátelé Sdružení místních samospráv ČR.

Obec Jeřišno leží na úpatí Železných hor v Kraji Vysočina. Dohromady má 270 obyvatel v pěti místních částech, dvě prodejny a jednu hospodu. Obec vlastní kulturní budovu, ve které se nachází hospoda a společenský sál. V současnosti zařízení provozuje nájemce z Jeřišna, který navíc zaměstnává dalšího obyvatele, což je jistě přidaná hodnota. Veřejnost je s provozem hospůdky spokojena, o čemž svědčí nejen množství místních akcí, ale i mimoobecních, včetně například svateb. Společenský sál se pronajímá za symbolické stokoruny za jednu akci. I za hospůdku vybíráme symbolické nájemné tisíc korun měsíčně, přičemž obec financuje veškeré opravy či náklady na nové vybavení. Z toho, že se hospůdce daří, mám osobně velkou radost.

Poněkud horší situace je s prodejny, které se nacházejí v Jeřišně i Chuchli. Obec je pronajímá. Opět za symbolickou cenu, za sto korun ročně. Obec přitom platí veškeré energie a náklady, což znamená přibližně 50 tisíc korun ročně za jednu prodejnu. Takto už to funguje více než deset let. A na krajskou dotaci jsme dosáhli jen jednou. Za tu dobu se v prodejních vystřídali čtyři nájemci, ten poslední vydržel rok. Od letošního roku je provozuje vietnamský obchodník z nedaleké Chotěboře. Nezbylo nám totiž nic jiného, než se vypravit tímto směrem a prosit vietnamskou komunitu, zda by za současných podmínek podnikala v naší vesničce.

Bez obchodu a hospody se z vesnice vytrácí život!

V rámci SMS ČR jsem členkou pracovní skupiny Pro služby na venkově. Problém obslužnosti venkova mě dlouhodobě zajímá už proto, že ho denně řeším. To, že bez obchodu a hospody se z vesnice vytrácí život, vědí občané i starostové. Poukazuje se na to nejen v vylidňování venkova, ale také se stárnutím populace a v neposlední řadě i s legislativním prostředím a administrativní zátěží. Ročně se totiž uzavírá až 500 prodejen.

Jak se tedy případnému uzavření vyhnout a jak se postarat o to, aby prodejna zůstala i nadále centrem života v obci? Na tuto otázku je velmi těžké odpovědět. Nejspíš nás napadne, že neblahý trend by mohla zpomalit a snad i zastavit systémová řešení a samozřejmě finance. Zcela určitě obcím nepřísluší, aby provozovaly prodejny, pohostinství, pošty. Měly by být ale garantem těchto i dalších služeb v součinnosti s kraji a samozřejmě státem. Některé kraje již podporují svými dotačními tituly snahu o udržení prodejen na malých obcích. V Kraji Vysočina máme

poměrně přísná specifická kritéria a na vyčleněný objem peněz je převis žadatelů.

Od roku 2021 by se měl s podporou přidat i stát. Konkrétně má Ministerstvo průmyslu i obchodu přijít s dotačním titulem, kde budou příjemcem podpory pouze obce. Nejkritičtější situace je v obcích do 500 obyvatel. Prodejny ale mizí i z vesnic o 1000 obyvatelích, a právě při tomto počtu začínají být prodejny velmi pomalu ziskové. Je třeba si uvědomit, že uzavření každé malé prodejny má dopad na ekonomiku a zaměstnanost v daném regionu.

Pomoci se snaží i Ministerstvo pro místní rozvoj dotačním titulem na výstavbu nových prodejen v obcích, kde zcela chybí. Domnívám se ale, že důležitější je udržet stávající prodejny. Malé obce mnohdy nemají ani na spolufinancování provozu, natož pak na spolufinancování výstavby. Toto ministerstvo také zpracovalo Koncepti rozvoje venkova a byla stanovena vize s názvem „V roce 2027 je venkov územím, ve kterém se dobře žije a o němž se říká, že se v něm dobře žije“.

Máme rok 2020 a sedm let není mnoho. Snad se nám všem podaří tuto vizi naplnit a snad ještě dříve budeme mít venkov s důstojnými službami, a především spokojenými občany, kterým se tu bude dobře žít!

Dagmar Vaňková, starostka obce Jeřišno

Rozšiřování těžby v dole Turów nemá podle Poláků vliv na české území!

Polská strana na pozhnalna prodloužení těžby v hnědouhelném dole Turów na dalších 24 let. A to přes protesty Česka, které podpořila i nedávná petice. Odpůrci se obávají zejména ztráty vody. Podle Polska ale nemá rozšiřování těžby vliv na české území. Liberecký kraj se proti tomu odvolá.

Polská strana po mezistátních konzultacích vydala souhlasné stanovisko, nicméně do něj nezpracovala připomínky české strany a vydala environmentální rozhodnutí, které záměru co do jeho vlivu na životní prostředí dalo zelenou. Liberecký kraj ve spolupráci s právnickou společností Frank Bold Advokáti zjistil tuto skutečnost vlastní činností a o vydání rozhodnutí okamžitě informoval Ministerstvo životního prostředí ČR (MŽP ČR), které bylo následně Polskem oficiálně cestou vyrozuměno až několik dní po vydání rozhodnutí. Dokumentace, která byla MŽP ČR se zpožděním poskytnuta, je pouze v polském jazyce. Zároveň bylo rozhodnutí o rozsahu 170 stránek vydáno pouze několik hodin poté, co v Německu skončila lhůta pro podávání připomínek.

„Naše připomínky a oficiální nesouhlas České republiky prakticky nevzali v potaz. My se ale budeme i nadále bránit všemi dostupnými prostředky. Chceme získat garance, že vliv pokračující těžby nebude mít dramatický dopad na obyvatele a životní prostředí na české straně,“ uvedl na webových stránkách kraje liberecký hejtmán Martin Půta, který vedle požadavků na dodržování limitů hluchnosti a prašnosti či sledování pohybu podloží požaduje zejména náhrady v případě ztráty vodních zdrojů na vlastním území. „Není možné čekat do poslední chvíle a doufat, že žádné negativní změny v okolí dolu nenastanou. Proto se proti rozhodnutí určitě odvoláme. Zároveň věříme, že do celého řízení vstoupí aktivně Evropská komise,“ dodal. **Petra Černá**

Zdroj:

<https://www.kraj-lbc.cz/podle-polska-nema-rozsirovani-tezby-v-nb-sp-hnedouhelnem-dole-turow-uviv-na-ceske-uzemi-liberecky-kraj-se-proti-tomu-odvola-n936330.htm>

Ústecko oslaví 150 let železnice a chystá se na velké strukturální změny!

Poslední lednový čtvrtek dostaly oslavy 150 let železnice na Mostecku a Chomutovsku. Železnice v 19. století zásadně podpořila rozvoj hornictví a průmyslu v Podkrušnohoří. Tehdy započaly významné ekonomické a sociální změny spolu s výraznými změnami v krajině. V současné době stojí Ústecký kraj (podobně jako např. Ostravsko) na prahu další etapy těchto změn. Očekávaná transformace se zaměří na čistší zdroje energie a vytvoření zbrusu nové žité krajiny.

Nejen průmyslovou slávu železnice připomene kromě Oblastního muzea a galerie v Mostě a Oblastního muzea v Chomutově např. také Národní technické muzeum. Během letošního roku bude moci návštěvník absolvovat kromě výstav také speciální přednášky nebo besedy s pamětníky. Chystají se rovněž komentované výlety historickými vlakovými soupravami či vycházky po zrušených tratích. Starosta městyse Kovářská a člen krajského předsednictva Milan Duháň veškerou iniciativu vítá a zdůrazňuje, že železnice je nejen historicky, ale i v současné době s městysem úzce spjatá, byť se její význam postupem času mění. V současnosti podobné tratě slouží především turistickému ruchu. Běžní turisté i železniční nadšenci tak mohou v letních měsících objevovat krásu na první pohled nenápadných menších obcí v Krušných horách.

Na vyšší politické scéně se již hledí do vzdálenější budoucnosti. Zástupci Ústeckého kraje se v průběhu ledna zúčastnili konference v polských Katovicích, kde diskutovali o novém směřování průmyslových oblastí s rozsáhlou těžbou uhlí. Řeč byla o závazcích vůči EU v otázkách dlouhodobé uhlíkové neutrality a také o využívání nových čistších zdro-

Ve Starkoči se konají semináře o domácích čistírnách odpadních vod

O výhodách a fungování domácích čistíren odpadních vod v menších obcích informoval začátkem února už druhý seminář v obci Starkoč na Čáslavsku. Vesnice je jedním z prvních realizátorů projektu, za který obdržela v soutěži Komunální projekt roku 2019 cenu v kategorii „Chytrá obec“.

Budování obecní soustavy domovních ČOV s nepřetržitým monitoringem je systémovým řešením pro menší obce nebo místní části větších obcí či měst. Oproti investici do klasické kanalizace obce ušetří miliony korun na nákladech. Vyhnou se navíc rozkopáním cestám a chodníkům. Obec provozuje a dohlíží na bezproblémový chod domácích čistíren, které se budují na pozemcích občanů. Vedle zmíněných investičních nákladů lze tedy snížit náklady i za provoz. Pozitivní skutečností je rovněž zadržování vody v krajině, konkrétně v samotném intravilánu obce. Vyčištěná odpadní voda se vrací zpět do přírody v místě, kde k jejímu znečištění došlo. Lze ji poté využít na závlahu zahrad, nebo vsakuje do pozemku rodinného domu, k němuž je ČOV připojena.

Seminář ve Starkoči si nenechali ujít poslankyně Věra Kovářová a Jana Krutáková, ředitelka SMS ČR Jana Přechtělová a zástupci SFŽP, kteří představili nové znění Výzvy č. 12/2019 Domovní čistírny odpadních vod. Další akce na stejné téma se ve Starkoči uskuteční 16. dubna. Na programu bude i prohlídka celého systému v akci.

Jan Jiskra, starosta obce Starkoč

Borovice z Vysočiny může být Evropským stromem roku. Rozhodnou hlasy veřejnosti

Chudobínská borovice bojuje o titul Evropský strom roku 2020. Podpořit kandidáta z Vysočiny měli lidé možností svým hlasem až do konce února. Strom zvítězil v národní anketě Strom roku 2019. Nyní se utká s dalšími 15 adepty z evropských zemí o titul pro strom s nejsilnějším příběhem. O borovici lesní z Vysočiny se vypráví příběh stromu rostoucího na skalnatém ostrohu Vírské přehrady, který přečkal mnohé, dokonce i její stavbu. Na rozdíl od obce Chudobín, již přehrada zatopila, je borovice stále na svém místě. Nese proto jméno zaniklé vesnice. Roste již tři sta padesát let a je živoucím důkazem odolnosti stromu vůči povětrnostním vlivům i působení člověka.

Marcela Syrová